

SIA BALTICFLOC īstenotā projekta

„Alternatīva makulatūras atkritumu un kaņepju šķiedras pārstrāde inovatīvos siltumizolācijas materiālos ar uzlabotu siltumvadītspēju”, projekta Nr. LIFE17 ENV/LV/000335, projekta saīsinājums LIFE_PHIPP

4. uzraudzības komitejas sēdes

Protokols Nr. 4

Cēsis

2023. gada 25. maijā

Uzraudzības komitejas sēde tiek organizēta, lai īstenotu Eiropas Komisijas vides un klimata pasākumu programmas LIFE finansēto projektu „Alternatīva makulatūras atkritumu un kaņepju šķiedras pārstrāde inovatīvos siltumizolācijas materiālos ar uzlabotu siltumvadītspēju”, projekta Nr. LIFE17 ENV/LV/000335, projekta saīsinājums LIFE_PHIPP (turpmāk – projekts).

Sēdē piedalās:

SIA BALTICFLOC projekta vadītāja Zane Sērmaukša;
SIA BALTICFLOC valdes priekšsēdētājs Edžus Cābulis;
SIA BALTICFLOC tehnoloģijas pārneses vadītājs Ēriks Nordens;
SIA BALTICFLOC mārketinga un komunikāciju speciāliste Līva Cābule.

Projekta uzraudzības komiteju pārstāv:

1. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktora vietniece un sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vadītāja Ilona Mendziņa;
2. NVO Zaļā brīvība valdes priekšsēdētājs Jānis Brizga;
3. SIA Zaļā josta mārketinga vadītāja Laima Kubliņa.

Uzraudzības komitejas sēde notiek tiešsaistē, sākums plkst. 12:00.

Sēdes gaita:

1. Uzraudzības komitejas sēde tiek sāta ar projekta progressa prezentāciju no projekta vadītājas Zanes Sērmaukšas.
2. Projekta tehnoloģijas pārneses vadītāja Ērika Nordena prezentācija par projekta B1.5 un B1.6 Izmēģinājuma ražošanu, B2 Siltumizolācijas paneļu sertifikācija un B5 Tehnoloģijas pavairošana un pārnese aktivitātēm.
3. Projekta mārketinga un komunikācijas speciālistes Līvas Cābules prezentācija par D1 un D2 aktivitātēm projektā.
4. Jautājumu un diskusiju sadaļa:
  - 4.1. Laima Kubliņa: “Prieks, ka izdevies visu paveikt. Malači, ka nepadevāties. Kā jūs vērtējat tieši šī produkta pienesumu zemas kvalitātes makulatūras pārstrādē? Kā vērtējat, cik tas ir lietderīgi? Kā jūs redziet sadarbību ar atkritumu apsaimniekotājiem?”

- 4.2. Ēriks Nordens: “Ir būtiski, ka mēs ražojam šo produktu, cik daudz patērēsim zemas kvalitātes makulatūru nav konkrēti noteikts. Jāskatās kā tā tiek sašķirota, kas tajā ietilpst. Mēs varam to dozēt noteiktā proporcijā, bet izmantot tīru nevaram. Tas būtiski ietekmē gala materiāla īpašības. Pagaidām mēs dozējam zemas klases makulatūru 5 līdz 10 % no kopējās papīra masas. Sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem jāņem vērā makulatūras ceļš līdz mums. Šī joma šobrīd ir diezgan nelabvēlīgā mums kā vietējam pārstrādātājam.”
- 4.3. Laima Kubliņa: “Vai es pareizi saklausīju, ka arī vienreiz lietojamie papīra trauki varētu tikt izmantot produkta ražošanā?”
- 4.4. Edžus Cābulis: “Cik es esmu saskāries ar dažādiem poligoniem un šķīrotājiem, tad makulatūras šķirošanas robežas ir neskaidras. Lietuvā makulatūras atkritumu iedalīšana ir nopietnāka. Latvijā piedāvā dažādus miksus, bet lai mēs varētu paņemt sev derīgus makulatūras atkritumus ir jāiziet cauri garam sarunu procesam un tad vēl nezināsīm ko saņemsim. Bet runājot par pārtikas un bioloģiskiem piejaukumiem, to mēs varam pārstrādāt. Ja šie piejaukumi ir nedaudz, testus esam veikuši un ir izdevies. Un vēl šajā ražošanas līnijā mums palīdz augstā temperatūra, kas izkaltē nevajadzīgās vielas.”
- 4.5. Laima Kubliņa: “Nē, tur jau tā lieta, ka ja mēs runājam par vienreiz lietojamiem traukiem un tai skaitā arī kafijas krūzītēm, tās nav lietotas vienkārši ūdens dzeršanai. Tur noteikti būs kafijas un piena pārpalikumi. Jebkurā gadījumā skaidrs, ka vienreiz lietojamiem traukiem nav nākotnes. Es gribēju vienkārši precizēt.”
- 4.6. Edžus Cābulis: “Nē, esmu jau agrāk uzsvēris, ka testi ar tetrapakām ir bijuši veiksmīgi, arī lietotām. Mums problēmas nebija, šai ražošanas līnijai ir pluss augstā temperatūra, kas visu izkaltē.”
- 4.7. Ilona Mendziņa: “Paldies par prezentācijām! Prieks, ka joprojām darbojieties un esiet atraduši risinājumus, lai pabeigtu projektu. Cik saprotu, tas bija atkarīgs no CINEA kur nomainījās cilvēki, kas ar jums strādāja?”
- 4.8. Zane Sērmaukša: “Jā, tā arī bija. Mums bija ļoti veiksmīgas sarunas ar CINEA pārstāvjiem gan rakstiski, gan pēc tam tikšanās tiešsaistē. Ļoti veiksmīgi vienojāmies par tālāko sadarbību un sanāca, ka mums nav jāizslēdz neviena aktivitāte, bet mēs varam samazināt aktivitāšu apjomu un līdz ar to kopējās izmaksas projektā. Un šādā veidā varam pabeigt to, kas mums ir veiksmīgi iesācies un arī izdevies šobrīd.”
- 4.9. Ilona Mendziņa: “Vai no sarunām jums ir indikācijas par to vai jums būs kaut kādas neattiecināmās izmaksas? Vai kopējās samazinājums finansēm, vai patlaban izskatās, ka viss ir kārtībā? Tas ir pirmais jautājums. Kad mēs runājam novembrī līnijas atklāšanas laikā, tad tajā brīdī bija stāsts par to, ka Latvijas tekstilu jūs neizmantojat, bet ievadiet pārstrādātu šķiedru. Vai tas kaut kādā veidā ir pavirzījies uz priekšu attiecībā pret tekstilu kā atkritumu pārstrādi? Tas pats attiecas uz papīra šķirošanu, jums no sava projekta puses jāsniedz ieteikumi vai Layman`s Report, vai gala atskaitē, vai atsevišķā vēstulē ministrijām, atkritumu pārstrādātājiem. Respektīvi, ka jūs būtu gatavi to visu pārstrādāt, bet tam ir nepieciešami tādi un tādi priekšnoteikumi. Piemēram, īpaši jāsaņem, īpaši jāsavāc, konkrēts veids u.t.t. Tas ir ļoti nepieciešams. Nākošais, cik daudz jūs izpaudīsiet par šķiedrām Layman`s Report? Jo tur ir jāatrod tā smalkā robeža starp jūsu biznesa noslēpumiem un pieredzi, ko jūs ieguvāt šajā projektā. Jums ir jāstāsta par saviem ieguvumiem un mācībām projekta laikā. Piemēram, ka vieglāk strādāt ar šķiedras kaņepi, nevis graudu u.t.t. Es īsti nesaprotu, ko jūs darīsiet After LIFE laikā? Jautājums, kā jūs

- ražošanas līniju darbināsi? Vai jums ir jau kaut kādi virzieni, ko jūs vēl testēsi? Paldies.”
- 4.10. Zane Sērmaukša: “Es atbildēšu uz šo pirmo jautājumu par budžeta samazinājumu. Mēs veicām budžeta samazinājumu aktivitātēs tām atsevišķām vienībām, kuras mēs vēl nebijām uzsākuši. Tā kā mums vienkārši ir budžeta samazinājums kopumā. Es gribēju teikt lielu paldies par Policy Advice ieteikumu, mēs to noteikti ņemsim vērā. Kas attiecas uz AfterLIFE plānu. Jā, mums ir plānā turpināt testēt dažādus materiālus, dažādos izmēros. Saprast, kādas šķiedras mēs vēl varam pārstrādāt.
- 4.11. Edžus Cābulis: “Patreiz tekstila atkritumus kūrē Eko Baltija Vide, bijām arī uz LIFE projekta Waste to Resource pasākumu. Man acis tajā mirklī iepletās, kad tur skaļi uz skatuves teica, ka Latvijā tekstila pārstrāde nekādi nebūs. Es tur tā kā optimists aizbraucu, bet visi jau bija par to noskaņoti. Pirms mūsu līnijas atklāšanas mums bija privāta saruna ar Eko Baltija Vide vadību un viņi pateica to pašu. Patreiz sūtīt tekstila atkritumus uz Āfriku ir izdevīgāk un viņi neredz, kā Latvijā varētu kaut ko pārstrādāt. Es saprotu, ka tas tiešām tuvākajā nākotnē nebūs. Vairāk iedziļinoties šajā pārstrādātajā tekstilā ir pārstrādes ne tikai Skandināvijā, bet arī tepat Lietuvā, kas kā vienmēr ir soli priekšā. Viņi jau mums piedāvā dažādus pārstrādes procesus un sadarbību. Tā kā mēs tomēr varam tepat tuvumā kaut kā iesaistīties, bet tikai caur Lietuvu patreiz.
- 4.12. Laima Kubliņa: “Pareizi jau, Edžu, tu saki, ka šobrīd Latvijā tekstila apsaimniekošana tiek lieliem soļiem ieviesta. Eko Baltija Vide ir pionieri, kas vairākus gadus un ļoti lielus līdzekļus ieguldījuši, lai to visu testētu, salīdzinātu, skatītos un vērtētu. Protams, ka viņi nav ieinteresēti melot, bet arī konkrēti paskaidroja, ka, ja mēs saliekam visus ciparus kopā, vienkāršiem vārdiem sakot, humpalu padarīšana, protams, ir izdevīgāka nekā reāla pārstrāde. Es teiktu, ka šobrīd arī ir jāsaprot no ministrijas puses kāda būs tā koncepcija. Kā valsts mērogā tiks saplānota, organizēta šī tekstila atkritumu apsaimniekošana. Šobrīd tāpat visu šo tikai plāno un pārdomā. Ja otrreizējā izmantošana sūtot uz citām valstīm, skaitīsies kā apsaimniekošanas daļa, un tas arī būs finansiāli izdevīgāk, tad, protams, mūsu valstī neviens nebūs tik pārgalvīgs, lai investētu tajā jomā, kas nebūs finansiāli pamatota. Business paliek business. Tai skaitā arī apsaimniekošana, pārstrāde un rūpēm par vidi arī ir kaut kā jābūt rentabli. Tā ir skarbā realitāte. Lai vispār kaut kādu pārstrādi attīstītu un to darītu maksimāli zaļi, to Zaļā josta vai Balticfloc uz savu galvu neizdarīs. Tam jau jābūt organizētam valsts mērogā. Tas būs jau jautājums ministrijai. Ko viņi var palīdzēt, kā viņi var to visu stimulēt. Nu līdz šim noteikti nekāda pārstrāde mums te nav bijusi, lai arī kā varbūt sabiedrībai tas ir mēģināts skaidrot, ka jāiesaistās tekstila atkritumu šķirošanā.
- 4.13. Jānis Brizga: “Jā paldies, es atvainojos nokavēto sākumu. Varbūt jūs jau runājāt. Man tieši arī bija interese par šiem jautājumiem, kas saistīti ar tiem materiāliem, kas īsti nepārstrādājas gan tekstils, gan papīrs. Cik jūs tos esat gatavi ņemt pretī? Un arī šis pēdējais jautājums ir par to, ko tad ministrija un arī komersanti īsti vēlas attīstīt. Man ir tāds pesimistisks novērojums attiecībā uz pārstrādes iespējām Latvijā, jo, manuprāt, ir daudz lielāka interese par šo materiālu dedzināšanu. Tas tiešā veidā konkurēs ar jums un visdrīzāk, ka jūs zaudēsiet šajā konkurencē. Tie zemākās kvalitātes materiāli, kas nevar tikt pārstrādāti, drīzāk aizies dedzināšanai, nevis uz pārstrādi. Protams, tie dedzināšanas projekti nav ne cik tālu tikuši. Man interesēja tieši tekstila materiāli. Jūs pagājušajā reizē radījāt par

tiem un es saprotu, ka jūs tos importētu no citām valstīm. Un ja es pareizi saprotu tie ir “postindustrial waste”, tie nav pat mājsaimniecību atkritumi, bet vai ir potenciāla iespēja pārstrādāt lietoto apģērbu? Kāds ir jūsu redzējums?

- 4.14. Edžus Cābulis: “Lietotajam apģērbam atšķirības nav vai tas ir valkājams vai nē, galvenais ir šķirošana pa frakcijām, atšķirībā no šķiedras – polesters, kokvilna un miksēta šķiedra. Pārstrādes process visam ir viens samalšana, vienalga tas ir palags vai džemperis.
- 4.15. Jānis Brizga: “Bet jūs teorētiski un praktiski varat viņus izmantot? Nu līdzīgi jūs teicāt kā makulatūrā šīs krūzītes un tetrapakas var izmantot materiālā līdz 10 % un kā ir ar tekstilu?”
- 4.16. Edžus Cābulis: “Tekstils ir daudz vieglāk pārstrādājams. Mēs jau sākotnēji ņēmām miksētu tekstila šķiedru ar domu, ka tie atkritumi paliek visvairāk pāri. Lai neieslīgtu specifiski konkrētā šķiedrā un tekstils ir daudz pretimnākošāks ražošanā.”
- 4.17. Jānis Brizga: “Elastāns jums arī netraucē? Jo tas bieži vien tekstila pārstrādē ir problēma. Jo tas ir visur klāt un nav vairs tīra kokvilnas šķiedra, bet jau kompozīts. Tajā miksētajā šķiedrā tad viss ir kopā?”
- 4.18. Edžus Cābulis: “Miksā var būt tā, ka vienā reizē ir viena šķiedra vairāk, otra mazāk. Bet man nav specifiskas zināšanas par elastāna īpašībām to pārstrādājot. Mums varētu traucēt, ka tas kūst kādā zemākā temperatūrā, nekā sadalās mūsu saistviela. To es redzu kā vienīgo problēmu. Bet saistvielas arī ir dažādas, to var pielāgot.”
- 4.19. Laima Kubliņa: “Es no savas puses gribēju vēl pakomentēt, turpinot Jāņa stāstu, ka sadedzināt būs lētāk nekā pārstrādāt. Manuprāt, sadedzināšana/reģenerācija Latvijā netiek uzskatīta kā pārstrāde. Līdz ar to, ja pārstrādes normas būs jāceļ, gribot negribot, būs jādomā kā pārstrādāt vairāk. Tā kā no šī skatupunkta nākotnē, protams, potenciāls tajā visā ir un nevajag orientēties uz to, ka tiešām beigās visu sadedzinās. Un no otras puses, es pieņemu, ka šai ražotnei apjomi nebūs tik lieli, ka tiešām varētu pārstrādāt visu Latvijā radīto, kas iet uz sadedzināšanu. Gribētu ticēt, ka viens otram nekonkurēs.”
- 4.20. Zane Sērmaukša: “Paldies, Laimai par komentāru! Un, paldies, jums par šo tikšanos! Ja vairāk jautājumu nav, tad ļaušu jums iet tālāk savos ikdienas darbos. Vēlāk būs informācija vēl par pēdējo projekta noslēguma pasākumu, ko mēs plānojam jūnija beigās. Redzēsim, kuri datumi tie būs, to vēl precizēsim. Bet jūs visi esiet laipni gaidīti! Redzēsim arī, vai tas būs online vai klātienē. To formātu mēs vēl vēlāk izziņosim. Tā kā, paldies, jums un lai jums jauka atlikusī diena!
- 4.21. Laima Kubliņa: “Paldies, es gribēju no savas puses vēl pēdējo ieteikumu Līvai nodot. Ja reiz tagad ir darbs pie komunikācijas, nu, tad tiešām stāstiet par šo produktu. Un lai AfterLIFE periods būtu tāds, ka tiešām nevis iekārtas stāv un krāj putekļus, bet ir iespēja beigās arī to ieguldīto naudu, laiku un enerģiju pielietot turpmāk. Lai izdodas un visai komandai izturību! Malači!”
- 4.22. Edžus Cābulis: “Man vēl ir komentārs par AfterLIFE periodu. Mums arī ir interese par kokšķiedras izmantošanu šajā pašā materiālā, ko mēs mēģināsim darīt. Tā kā mums pārstrādājami materiāli ar ko eksperimentēt netrūkst un pie tā mēs turpināsim strādāt.”
- 4.23. Laima Kubliņa: “Galvenais atcerēties, ja reiz vienā Eiropas projektā ielīdāt, pieredzi uzkrājāt. Variet to darīt vēlreiz!”

Sēdi beidz plkst. 14:00